

Főszerkesztő: HEGEDUS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SANDOR

NAGYVÁRAD

Egy nemzet színei egy babérkoszorúban

Janovics Jenő dr., a kolozsvári Magyar Színház igazgatója mondotta el hétfőn este Jorga Miklós darabja előtt az alábbi, nagy hatást keltő szép beszédet.

Ezen a deszkákon tegnap egy magyar emléket ünnepeltünk. Egy magyar színház, aki az úttörőknek: a magyar nemzeti színház, magyar nemzeti érzés, magyar nemzeti művelődés hőszíneinek volt leszármazottja.

Ma ismét ünnepet ültünk ezen a színházi színpadon. A román nemzeti szellem egy-egy földjére világító büszkeségének: Jorga Miklósnak művét fogják tolmácsolni magyar színészek.

Tegnap a román közönség is meghatott és áhitatosan áldozott a Madas emlékének, ma a magyar közönség is áldozott fővel és szárnyaló lélekkel ünnepel a román nemzeti gondolatnak prófétájának, Románia tanítómesterének: Jorga Miklósnak. Általuk-e ebben a két ünnepben azt a perspektívát, amely a magyar színház hivatását, komoly jelentőségét mutatja a földön, ahol elvadult szenvedéllyel és ember embertársát a nyelve miatt, a nyelvi hiány miatt? E falak között — ha román szó, magyar szó hangzik is e deszkákról — a gyűlölet a szívekben. E székeken békésen ülnek egymás mellett azok, akik oda a profán világban halálos gyűlölettel néztek egymásra. A művészet tisztelte, a művészet leigázó hatalma itt testvéreké költöztet azokat, akik künt, a fórumon ádáz ellenségei egymásnak.

Ma, szent és nemes az a hivatás, ma az új államkeretek között a magyar színház vállalkozni kell. A művészetnek a politikai posványon felülemelkedő a balzsamával kell enyhítenie a sajnó álmait, a kultúrának minden geográfiai határt átszárnyaló közösségével kell vitalizálnia az elbűsültakat. Amit a politika nem tud, azt a művészet hitével s a művelődés erejével kell fölépíteni. A politikai útját üszkös romok jelzik. A művészet útja: lélekholdítás, lélekholdítás. A lélekkel csak lélekkel lehet meghódítani. Kétezeresztendő Krisztusi igazság, hogy nem háborúval kell szerezni a békét, hanem békével.

És itt alázatos szavam fordul e nemes bölcs iraihoz. Azokhoz, akik szívvel és szellemmel kormányozzák e virágzó, szép várost. Szeretném a szívükben megkönnömi a vészharangot: Veszélyben van e város magyar színháza. Szeretném, ha a gyökereit verne a hit: Román nemzeti érdek, hogy megmaradjon, éljen és virágozzon itt tovább is a magyar színház, hogy tovább is propagálhassa a békességet, a megértést, a vállaltat való munkálkodás szíveskedését. Hogy e szent propagandát biztos támasza legyen az ország konfidenciájának. Román és magyar színház között testvéri megértéssel tud megállni. Egy más mellett mind a két kultúra virágozik s lendülhet ráttalanul a csillagos égek felé.

felé, de egyik sem élhet meg a másik holttestén. Nem szabad, hogy nagyobb teher súlyosodjék egyikre, mint a másikra. Nemes vezérei e városnak, kiknek kezébe a sors kegyelme letette a hatalmat és erőt, kik a történelem ítélszéke előtt felelősek lesznek azért, miként sáfádkodtak e hatalommal és erővel s kiknek kölcseisége belelét a jövőbe, kiknek termékeny munkája építi az új rendet, hallgassátok meg igénytelen szavamat, vegyétek le a terheket a magyar színház válláról, ne engedjétek, hogy összeroppanjon e terhek alatt egy száznyolcvan év óta virágzó színházi kultúra.

Hiszen azok a magyar színészek, akik ma szeretettel tolmácsolják a román költő művét, előcsapatai a békességnek és a szelid harmóniának. Bátor pionírjai egy ásatlan útnak. Jövőbenézó hidépítők. Olyan hidat akarnak építeni, amelyen találkozni fog végre minden jószándékú ember, akármilyen nyelven hirdeti is az igazságot s bármilyen vallás szerint imádja is istenét. A hid egyik szárnyát mi próbáljuk építeni, magyar hístriók, a másik szárnyát a hatalmon levőknek kell építeni. Azoknak, akik nem a gyűlöletet hirdetik, hanem a szeretetet. Akik nem gyanakodnak, nem okádnak tüzet, nem szórakoznak szitkokat és nem bosszuallok. Akik hirdetik a csöndes harmóniát és megértést. Akik kinyújtott testvéri kézzel közelednek felénk. S akik lelkük gazdag kincseit adják nekünk.

Ezután Janovics Jenő dr. ékes szavakban rajzolja meg Jorga Miklósnak, az embernek és írónak nagyszerű alakját. Néhány markáns vonással jellemzi, mint drámaíró és Jorga életének fontosabb mozzanatait vonja össze. Majd így folytatja beszédét:

Nicolae Jorga maga is a megértés apostola s a haladás tüzes szavú prófétája. A történelmi múltban való elmerülő búvárkodás a sorsok ítélszékeének arra a piederstáljára emelte őt, ahonnan a letűnt korokból való okulás művészetével a jövőbe lehet látni. Emberi törekvések forgataga, népek vándorlása, nemzetek születése, földi istenek bukása, országok pusztulása kaleidoszkopszerű képekben vonul el a szeme előtt. Boncoló a gyűlöletet, amelynek eseményeket s kutatja a véteket, melyek népek bukását okozzák, az erényeket, melyek népek magásra lendülését indítják. Kémlelve a jövőt, nemzetéért és fajtáért aggódó szívéből menydörögve robban ki a vateszi szó: „Nem szabad letiporni más nemzet nyelvét, lelkét, mitveltségét!” S túlharsogja a gyűlölet orkánját bölcs intése: „Iskolát pedig csak akkor szabad bezárni, ha bombát gyártanak benne!” Oh, vajha azok, akik a magyarság sorsát intézik, meghallgatnák Románia tanítómesterének apostoli intését!

Jorga Miklós, a multak tanúságát mérlegelő s a jövőt fűrkésző tudós, mélyen érzi a kultúrák egymásrahatásának sorsdöntő fontosságát. Tudja, hogy a kultúrák közeledése teremtheti csak meg azt az atmoszférát, amely nélkül igazi nyugalom sohasem lesz ebben az új határok között be rendezkedő, gazdag országban.

E hitéből fakadt az a galáns gesztusa, amellyel a kolozsvári magyar színházat meghívta, hogy jöjjenek Bukarestbe vendégszerepelni. Tavaly is, ez évben is ott jártunk s Bukarest szívében, a Teatrul Populárlan magyar szó csendült fel magyar színeszek ajkáról. S a román társadalmi, politikai s művészi élet legkiválóbb reprezentánsai tapsolva ünnepelték a magyar hístriók jöttét. Jorga Miklós pedig a világ fővárosaiban, Párisban ezer ember előtt hirdette konferenciájában a magyar színészek bukaresti diadalát, hirdette, hogy Románia fővárosában még soha olyan sikere nem volt idegen nyelvű színházaknak, mint a kolozsvári magyar színháznak.

Alig pár hete, hogy visszajöttünk Bukarestből. Még nem ocsudtunk fel álmunkból. Mert álmom volt az a szeretet, amellyel ott átölelték bennünket. Azzal a hittel jöttünk haza, hogy megértéssel, szelidséggel és hátsó gondolat nélkül való őszinteséggel meg lehetne teremteni ez ország határai között a testvéri szeretet melegével fűtött, vállaltat munka áldásaival gazdagított új, szerencsés és termékeny világot.

Bukaresti emlékeink közül hiadd mondjak el egyet, amely kitörülhetetlenül vésődött a magyar színészek emlékébe: Az utolsó előadásunk volt. A nézőtér szorongástól telve. A kipirult arcú, lelkes magyarok sorai mellett ott ültek a román művészi s irodalmi élet ismert nagyságai is s együtt tapsoltak a lélektalálkozás ünnepén. Küldöttségek jöttek s koszorúkkal, virággal üdvözölték a magyar színészeket. Az egyik küldöttség hatalmas koszorúján széles, magyar nemzeti színezű szalag függött, amelyet a román nemzeti színek fonnak át. A színészeim rémült szemekkel nézték a szalagot s én is éreztem, hogy a szívem felé szorult a vérém. Mi lesz most? Lepergett az első felvonás. A virágokat kivittük a közönség elé, csak éppen azt az egy árva koszorút hagytuk lent az öltözőben. Valaki, igen magas állású román úr, aki igen jól ismeri Jorga gondolatait, kérdi, hogy azt az egy koszorút miért nem visszük ki? Mondom, hogy ez otthon, minélünk főbenjáró bűn, amiért börtön jár. Összezsapja a kezét. Hogy-hogy? Hiszen a román nemzeti színek mellett használhatják Önök a saját nemzeti színeiket is. Vigye csak ki az én felelősségemre. Kivittém. S akkor csoda történt. A magyar közönség is, a román közönség is felállva, fergeteges tapsokkal üdvözölte a szimbólumot, — a román nemzeti színekkel gyöngéd ölelésben áfont magyar nemzeti színeket.

Jó erre most visszaemlékezni, amikor már reánk szállott a közeledő karácsonyi ünnep csodát váró, mély hangulata.

A földszállott szeretet karácsonyi ünnepét eddig más-más naptári időben ült meg román és magyar hívő. A most elsőszalott évben azonban már egyidőben ünnepeltünk, együtt zengtük románok és magyarok a hozsannát a jászolban született megváltó örömműnpen.

A naptári időrendnek ez a változása talán új élet kezdete. Új életé, amelyben a szívek, amelyeknek nincs külön-külön grammatikájuk, együtt fognak dobogni. S a lelkek együtt fognak lángolni. S meg fogjuk talán érteni a költő poéta-szavát, hogy román bánat, magyar bánat mind egyforma bánat.

Ráborul a sziklatömb a szent sírhelyre, ám a közös ünnep áhítatában talán megtérnek s hamut hintenek fejükre azok, akik ed-

dig gyűlöletet hirdettek s ráeszmélnek arra, hogy a húsvéti sírbolt tetejéről közös erővel kell elhengeríteniük a sziklát, hogy felszárnyalhasson végre az egymást-megértés, az eltemetett szeretet és jószág s termékeny áldása lopózzék be minden szívbe, békességet teremtve s testvériség soha el nem szakadó láncával fűzve össze minden jószándéku embert.

Jorga Miklós ünneplése Nagyváradon

A kiváló professzor előadása a városházán és darabjának bemutatója a színházban

Jorga Miklós, a nagynevű román író, aki egy személyben költő és politikus is, meleg ünnepesen részesítette Nagyvárad román és magyar közönsége. A színházban, ahol darabját adták, de megnyitkozott a nagy tisztelet és szeretet a kitűnő férfi emberbarát iránt az előadás és a banketten is. A városháza nagytérében, hatalmas közönség előtt tartotta tartalmát és mély tudását jellemző előadását. Beszédének célja az, hogy az Erdélyben együttélő három nép, a román, a magyar és szász kulturális és gazdasági téren keresse az együttműködést. Ismerteti az erdélyi románok történetét, azt a nagy munkát, amelyet az egyházak és a felekezeti iskolák végeztek a román kultúra érdekében. Karácsonyi püspök — mondja Jorga — arra hívta fel a figyelmemet, hogy a nagyváradi vár templomában 1360-ban temették el Magyarország akkori palatinusának feleségét, aki román származású nő volt, Alexandru Basarab leánya. Olyan kulturális emlékek vannak tehát Nagyváradon, amelyek kedvesek úgy a román, mint a magyar nép előtt. De itt abban az időben, Jorga szerint, nem volt önálló magyar, vagy román eredetű kultúra, hanem úgy az egyik, mint a másik a francia kultúra hatása alatt állott, amelyet Anjouk, Robert Károly hozott ide. Azt felejtett, hogy mily hatással volt úgy az egyik, mint a másik kultúrára a kormányzó hatalom, vagy az akkori életkörülmények. Jorga szerint Bánk Bán például, dacára annak, hogy a szereplői magyarok és a cselekménye a magyar történelemből van véve, német hatás alatt íródott. Ugyanígy befolyásolta a német hatás abban az időben a román kultúrát is. Ahogy az erdélyi három nemzet abban az időben együtt dolgozott a civilizáció terén, úgy kell nekünk utódoznak — mondotta — folytatni ezt a munkát, hiszen a föld, a régi amúgy is összeköt bennünket örökre.

— Meg kell ismernünk egymás irodalmát, hogy megszeressük egymást.

— A románok mindig tudták tisztelni a magyar irodalom értékeit és például a 80-as években egy bukaresti lap folytatásokban közölte Jókai egyik regényét. Megemlékezik a közeledő erdélyi kulturmunkásairól, különösen Kristóf György dr. egyetemi tanárról, aki a kolozsvári román egyetemen tanítja a magyar nyelvet és Bitay Árpádról, a Marianum tanárról, aki tökéletesen beszéli a román nyelvet és Jorga színművét is magyarra fordította.

— Nemzeti irodalom forrása mindig a népszellem és ha a nép szellemét kölcsönösen megismerjük, akkor a megértés és együttműködés magától jön. Hogy egy kultúrának milyen hatása van az emberekre, arra példának hozza fel Jorga a Moldovából Amerikába szakadt zsidókat, akik ma is román kultúrában élnek odakint és visszavágyának a szülőföldjükre.

Beszéde során azt mondja Jorga, hogy Magyarország nem volt nemzeti állam és ami kulturális alkotás van, az az erdélyi három nemzet együttműködésének eredménye.

— A nap súlyos problémáira túl — fejezi be Jorga a beszédét,

az irodalom, kultúra forrásainál kell keresni a népek megértésének, a békének és az eredményes munkának a lehetőségét.

A hallgatóság, a feltűrése hatalmas tapsok mellett babérszóróval köszöntötte meg Jorga tanulságos és követésre érdemes előadását.

A színházban

Valódi ünnepi előadás volt a hétfő esti a városi színházban. A közönség zsúfolásig megtöltötte a széksorokat és a páholyokat. A prefektusi páholyban megjelent a város nagy vendége, a román irodalmi és tudományos élet egyik legkiválóbbja, Jorga Miklós professzor. Az előadást Janovics Jenő, a kolozsvári Magyar Színház igazgatója vezette be, amikor kijött a színpadra és első szavaival Jorgát üdvözölte, a közönség percekig ünnepelte a nagy román író, aki boldogan köszöntötte meg a szeretetnek ezt az őszinte megnyilvánulását. De ünnepelték Janovicsot is, akinek színes és nagyszerű beszédét lapunk más helyen közöljük.

Jorga Miklós színműve a szeretetet vonaltatta fel, hogy az apák bűnéért ne keljen a fiuknak bűnhődni. A darab cselekménye mindvégig nemesen átitott és érdekes. Nagyszerű probléma ez mesteri földolgozásban. Egy hívatott nagy író elsőrangú munkája. A színészek: Tóth Elek, Benes Ilona, Petróczy Aliz, Lengyel Vilmos, H. Körösy Juci, Fülöp, Tompos, tudásuk legjavával igyekeztek az amúgy is biztosított sikert meg nagyobbá tenni.

A második felvonás végén, amikor a közönség zajos tapsaira Jorga lejtett a színpadra, a közönség állva tapsolt és Gróf László színgazgató a színház nevében néhány meleg üdvözlő szót mondott és hatalmas babérszórót nyújtott át Jorgának, aki meghatótt szavakkal mondott köszönetet.

— Nagyon sajnálom, hogy nem köszönhettem meg önöknek, — fordult a közönség felé — magyar nyelven ezt a meleg üdvözlést, de majd, ha Bukarestbe érkezem, megkérem a feleségem, aki beszéli az önök nyelvét, hogy szép lelvélben fejezze ki azt a szeretetet, amelyet önök iránt érzünk.

A bankett

A színházi előadás után a Palace-étteremben gyűlekeztek Jorga tisztelői. A professzor román hívei mellett egész asztalost foglaltak el a magyar társadalom képviselői is, akik így fejezik ki a professzor iránt érzett tiszteletüket és becsülésüket.

Az első pohárköszöntőt dr. Pópa György, kir. közjegyző, a szimbizitátság elnöke mondotta:

— Amit nem tudott megteremteni a politika semmi kísérletezése, azt egyedül elvégezte Jor-

ga professzor, aki idehozta közibénk a polgártársainkat is. Egy letelepedett azt Jorga professzornak: a román kultúra erős, hogy nem kell félteni a magyar kultúrától. Ennek a levelemnek minden szava igazolódott azóta és én nagyon örülök. Arra emelem poharam, aki körünkben mutat legjobban szimbolizálja, Jorga Miklós.

Bucico Coriolan dr. polgármester fejezi ki, hogy Jorga professzor ünnepe nemzeti ünnepre, tiszta és vallásra való tekintettel előttek Nagyvárad polgárai. Azok a köszönti a professzort, akik valóban nyári lyamait hallgathatták. Örömmel jelenti be Nagyvárad város a jövő évi költségvetésébe költés összegét a nyaralásaitól és a nyaralólyam szubvencionálására.

Bota György tankertész főigazgató kelés diákok, a jövő nemzedék nevében köszöntötte a legnagyobb román tanítót. Sokon szellemes szavakkal ismerte Jorga érdemeit, majd

Marcus István művészeti inspektor kedelt szövege. Husz év óta emlékezik amikor Budapestben olvasta Jorga első művét. Azóta Jorga a román kultúra színműve előtt. Az igazi nagyság megnyilvánulása annak az nagyszerű gesztus, hogy az hírdető nagy missziójának teljesítése közbe hiedél idején 24 órást uton előtti idő szimbolizálja ezt a nagy gondolatot. Jorga mindnyájan, mindenkor tanuló vagyunk mindenkor az általa kijelölt uton fogyni látni.

A sajtó ne

Czeglédy Miklós dr. román nyelvész. Üdvözlő Jorgát, aki nem fejezte ki fenkölt szemlével a lelkeket hódítja meg.

— Mikor — ugymond — a magyar egyesületek és a magyar sajtó nevében lóm önt professzor ur, úgy köszöntöm, legnagyobb román hódító, a kultúra h.

A pohárköszöntőkre Jorga Miklós vi-

— Uram és hölgyeim! Köszönöm a az emberi együttérzésnek azt a nagy megnyilvánulását, amely ma este ezt a területet teszi. Kíváncsom, hogy ez az intim lát mindjobban összelázzon bennünk, amúgy is elválaszthatatlannal összekötött föld, amelyet mindnyájunk izzadsága öntöz. Ennek a földnek a lakói sok évszázadok óta közös nyelv, a latin nyelv össze. Ma, amikor ez már nincs meg, a törekedünk, hogy a gondolatok között legyen közöttünk az összekötő kapocs. Kérem kezdjük itt meg a munkát a lelkei bekejeért. Nem akarjuk mi senki nem zéseit sérteni, vagy attól éppen valakit fosztani. Megértés és megegyezés csak lehet, ha az ország keretein belül mindjárt kulturáját ápolhatjuk. Mi tudjuk, hogy nekünk vannak fájdalmak és nekünk kögünk, hogy azt enyhítsük. Ha az ember kor ki kell küszöbölni mindent, ami közbe félreértéseket szült és a harmóniát lyozta. A kultúra az, amely legalkalmasa köz arra, hogy az embereket közel hozza másokhoz.

Apolló mozgószínház

A cirkuszgyermekkel

Szerdán utoljára Szerdán utoljára
Egy elcsábított leány regénye 7 felv. Főszereplők: Margarette Schlegel, Ebba Thomsen

Péntek, szombat és vasárnap délután 11 óra: **Gyermekmatiné**

Pénteken: Hamlet a leánynevelő intézetben. — Szombaton: Ausztrál menyasszony. — Vasárnap: A hetedik menyország.

A 3 legszenzációsabb Pat és Pataşchon film

Péntek, szombat, vasárnap, hétfőn **A bagdadi tolvaj.** Péntek, szombat, vasárnap, hétfőn

A legszenzációsabb keleti filmtörténet 10 felvonásban. Főszerepben: Douglas Fairbank

Kirakataimat okvetlen tekintse meg!! — Holló

Dr. Adorján Emil előbb francia nyelven beszélt, a professzort és kéri dr. Lazar Aurélt, hogy magyarázzon elmondott beszédét, — mert nem sajátíthatta el tökéletesen a román nyelvet — tolmácsolja Jorgának.

Az az alkalom, amely bennünket össze hoz — mondja — kritikus és ránk nézve valószínűleg adódott. Olyan pillanatok élünk, amikor apáról-fiúra száll a büntetés, amikor törvényt hoztak, mint Anghelescu miniszter, amely megtiltja, hogy a gyermekek az apa ellen tanítsák. Jorga professzor színdarabokat látunk, hogyan sújtja a büntetés az ártatlanságot, milyen igazság az, amely az ártatlanságot, a gyermekeket az apák büntetéséért bünteti? Gazdag bennünk, hogy ha a végzet úgy is lehet, hogy az apákért a gyermekeket büntetik, hogy mindennél erősebb érzés, a szeretet, meggyőzteti majd ezt a nagy igazságtalanságot és jövészi a bünt, amelytől elkövetettek mentek ellen. A Jorga professzor szelleme a magaslataban száll, mely az „Übermensch”-t, a nyugateurópai kultúrát érinti. A lelkek egyetértése a szeretetben, ez lengi át a népet és akkor lesznek gazdag, boldog és szerelmek ennek az országnak.

Hálásan köszöntjük Jorga professzort, akit ide, mint egy profétát, a szeretetet és a hitet hirdetni. Emeltem poharam a megértés, a bizalom, a szeretet, hogy ur lehessen közöttünk a szeretet.

Dr. Adorján Emil professzor mondott még beszédet, után a késő éjszakai órákban emelkedett fel a színpadon ért véget Jorga professzor tisztelegző beszédét vasóra.

Társadalmi akció színház megmentése érdekében

A nagyváradi színház megmentése érdekében, sikerült főgyűlésre összehívni az illetékes társadalmi ténylezőket. Kocsán János, a nagyváradi és bihari megyei Magyar Párt elnöke délután hat órára gyűlést hívott össze a Kath. Kőrös, ama módosított megbeszélés végett, aminek színházát nemcsak pillanatnyilag lehetne színter helyzetéből kimenteni, hanem állandóan tartani lehetne prosperitását.

A sürgősen összehívott gyűlésről ugyan igen hiányoztak, akiknek ott kellett volna lenniük, távollmaradásukat menti az a zavar, hogy a gyűlést egy téves hírlapi közlemény folytán tudták, hogy a gyűlést a Katholikus Körben, a városban állják meg.

A gyűlésen Kocsán János elnököt és részt vevőket Janovics Jenő dr. is, a kolozsvári magyar nyelvű igazgatója, Kocsán János ismeri a színház kritikus helyzetét, majd rátér a zavarokra, ahogyan a színházban segíteni lehetne. Állásítás van arra nézve — mondotta — hogy a színház látogatását fokozzuk és biztosítsuk. Az a mód a szelvény-rendszer, amint azt Szatmár alkalmazzák, a másik praktikusabb megoldás a bérleti rendszer kiterjesztése és társulat utáni való beszerzése a földszint és az emeleti helyekre. Utóbbi rendszer mellett a tavalyi évben például a marosvásárhelyi színház elcsúszott, hogy a szezon végéig a színház fenntartása biztosítva volt. Nagyváradon az a rendszer volna alkalmazandó, hogy a színház barátai a nagyobb számban toborozzanak ismerőseikben bérletet, akik arra köteleznék magukat, hetenként legalább egyszer vagy kétszer meg kell látogatni a színházat. A bérletet egy óra előre a bérlet egy helyi pénzért lehetne felvenni.

Dr. Feldmann Armin ügyvéd a bérlet helyett kölcsönös kölcsönös ösztönöket a színházban. Amennyit szerinte a város legtehetősebb polgárai kellene összeadni, akiket Feldmann névvel fel is sorolt.

Dr. Janovics Jenő rámutat arra, hogy a nagyváradi színház krízis van. De más a színház krízis Párisban, Bécsben és más az erdélyi színház krízis. Amott, ha egy-egy színház bukik is, marad helyette más s a viszonyok átalakulása a bukott színházak újból megnyitását. Figyelmezteti azonban az erdélyi magyar színház barátait arra, hogy ha minálunk szakad a színház folytonossága, az végzetes lesz, mert jelen viszonyaink között az itt egyszer bukott színház többé talpraállítani aligha lehet. Nagyváradra pedig kettőzött nagy feladatok várnak az erdélyi magyar színház megmentésében. Segítség egyetlen módja: színházba kell járni. — Nem lehetetlen — mondja Janovics dr. — a kolozsvári színház még előbb bukik el, a nagyváradi. De Kolozsvár ma már a központi-

sító törekvéseknek kitett helyzetében sokkal kevésbé magyar város, mint Nagyvárad. Nagyváradnak úgy lehet nem sokára át kell vennie Kolozsvár eddigi szerepét az erdélyi magyar színházkultúra irányításában. Beszédét Janovics azzal fejezte be, hogy az erdélyi lateiner színház közönség helyett, amelynek teherviselése teljesen megrokkant, új színházi közönséget kell szervezni az iparos és kereskedői társadalom soraiban. Nem látja szükségesnek, hogy kölcsön vagy adomány formájában pillanatnyilag segítsenek a színházban, hanem a maga részéről is a bérleti rendszer társadalmi megszervezését ajánlja.

Dr. Adorján Emil vállalt minden reá eső terhet anyagiakban és erkölcsiekben. A színháznak önmagát kell fenntartani, pénzsegély nem segít, ellenben a közönségnek kell a színházat minden erejével támogatni.

Dr. Fried János: Nagyvárad társadalmának most kell, hogy megmutassa erejét. Ha a színházi akció most elbukik, ez a társadalom nem érdemi meg, hogy színház legyen. Fontos feladat tehát a közönség megerősítése. Eppen azok nem járnak színházba, akiknél a közönség elvárása. A színházba-járás Váradon kiment a divatból, Nem akarok neveteket említeni, de azoknak is kell a színházban bérletet venni, akik miatt tömegek mentek színházba, hogy velük egy levegőt szívjának és

Árvízveszedelem fenyegette az éjszaka Nagyváradot

A hirtelen időváltozás előlvasztotta a hegyek hó tömegeit és a roppant víztömeg rázúdult a Körösre. A Körös megduzzadva, hatalmas folyamként rohan tegnap óta és tájékozó hullámain farönköket, falusi és megyei kis hidak cölöpeit és kisdort szállakat röpít.

A Körös áradása azonban Nagyváradra nem jelent közvetlen veszedelem, mert a meder ma még minden baj nélkül ereszi le a rengeteg vízmennyiséget és mai állásánál volt már negyven centivel magasabb is.

Az áradás ribillióját a Pece kiömlése keltette, mely az éjszaka sötétjében áttekinthetetlenül indult el Nagyvárad felé a szőlősi úton és körülvette azokat az úgynevezett Bernát-telpi szőlőszőlő város-végi házakat, amelyek szinte a város összeköttetés-ként, földpostszerűen Pecsözölös határának közelében állanak.

Az árvízjelentések az éjszaka alarimozták a városost a hatóságok azonnal megtekinték a védelmi intézkedéseket. Bucico polgármester, Reu rendőrprefektus és Badescu vezérkari főnök azonnal kiindultak a helyszínre. A veszedelem látszatát növelte az is, hogy a belényes-vaskóhi vonat az elöntött vasúti gát miatt csak nehézséggel tudott bejutni. Az esetleges szükségessé válható mentésekre a rendőrprefektus rendőri szekeret rendelt ki s azokból a házakból, amelyek legjobban ki voltak téve a sodrásnak, felszólították a lakókat a kiköltözködéskészítésre.

Az emberek a veszélyeztetett területen övigázoltak a vízben és a víz percről-percre nőtt. A Kertész-utca-ba is behomlyogott a víz.

Badescu ezredesnek a veszély láttán kitűnő ötlete támadt.

Telefonon parancsot adott az 5-ik huszárezrednek, ahonnan rövid idő alatt egy század katona és hat hatalmas társzeker érkezett a helyszínre.

A katonák beugrattak a vízbe és a nyeregbe emelték az asszonyokat és gyerekeket, azután pedig a társzekereken megkezdtek az értékesebb holmuk kihordását.

A fahajlással világított kísérteties hangulatu éjszakában

nagy dőrejjel összeomlott Katona János mindkét háza, majd beomlott Hajdu Béla asztalosműhelye is.

Eluszt az árral Fodor Imréné újságíró asszony egyetlen vagyonkiját, egy hízlott disznó. A telep ötven házát vette körül 30—40 centiméteres víz.

ezeket az urakat tessék meghívni a tárgyaló asztalunkhoz is.

Révész Béla bankigazgató kijelenti, hogy a pénzügyi intézetek készséget fognak tanúsítani, hogy az igazgató pillanatnyilag zavarból kimentek. Propozíció tesz arra, hogy a Parlaji Lajosnál levő kölcsönt hogyan lehet átvinni és átadni Gróf László igazgatónak. Az ügy elintézésével megbízzák Révész javaslatára Kocsán János elnököt, Peredy Györgyöt és dr. Bárdos Imrét.

A gyűlés megbízza dr. Feld Albertet és Schwartz Lajos szabómestert az iparosság és a munkásság képviselőitnek megbízásával a legközelebbi értekezletre, melyet

vasárnap délután fél 5 órára tűznek ki a Kath. Kőr földszinti termébe.

Dr. Fényes Samu: Ismeri a színház bérletét. Tény, hogy a leggyazdagabb emberek maradtak ki az idei bérlet sorából. A tavalyi és az idei bérlet között 80 ezer lejes deficit van havonta.

A gyűlés megbízza a Színartóló Egyesület újra való feltámasztásával Fehér Dezsőt, dr. Bárdos Imrét és dr. Cselegdy Miklóst.

A gyűlés este 8 órakor azzal oszlott szét, hogy a vasárnapi gyűlésre elvárják a város lakosságának minden kulturáért érző emberét.

Vizbekerült Rosenthal Lajos kereskedő, B. Kiss Lajos malommunkás, Vesza Miklós munkás, Szupper Károly cipész, Ludvig Lajos cipész, Postpisz órák, Hajdu Béla asztalos, Katona János és Fodor Imréné házikói.

A lagunka városa volt az éjszaka folyamán csakugyan Váradvelencének ez a külvárosa.

A víz átömlött a pecesözölös országúton is és csak hajnalban húzódtott az ártérletre vissza.

Kedd délelőtt azonban már veszedelemről beszélni nem lehet. Dr. Bucico Coriolan polgármester a délelőtti folyamán ismét bejárta az egész vesz-

HACKMAYER

uri szabó üzletében Avram Jancu (Kossuth)-utca 2.
eredeti angol ösztörszövet különlegességek megérkeztek.

Dorian filmszínház

Ma, szerdán utoljára 5, 7 és 9 órakor

Leszállított helyárrakkal
Kávéház a bukott
angyalokhoz

Erdőcsraiz 6 felvonásban.

A főszerepben:

Ricardo Cortez

Dorian film! Dorian film!

Jön:

Sherlock Holmes

három kalandja

Conan Doyle regénye.

Jön:

UJ! uriszabó üzlet UJ!

nyitl Nagyváradon, ahol saját szöveteiből is igen előnyös fizetési feltételek mellett készít, a legújabb divat szerinti garantált jó és olcsó ruhákat. A t. közönség szíves pártfogását kéri

Bobián Mihály uri szabó

Eminecu (Ezredévi Emlék)-tér 26. (Körös-körző).

Ilyeztetett vidéket. A víz magassága ekkor már igen elcsúszkodott és csak a telep rendezetlen és ház-

soroknak aligha nevezhető területén kigyózik el Nagyvárad irányában.

Állandóan emelkedik a Körös és kedd délután három helyen elöntött

Tegnap délután egyre nagyobb méreteket öltött a Körös áradása. A Vlahuta- (Szent János-), Wilson (Füzes-) és a Holban (Szeles-) utcákon olyan magas a víz, amilyenre évek óta nem emlékeznek. A Timár-utcánál lévő garasos lahidat tegnap délután lezárták, mert az állandóan emelkedő víz elsodort két jégtörőt, ami a rozoga hidat veszélyes helyzet elé állította.

A Körös délután több helyen kilépett a medréből a régi vízútjainál, a Pogány-telep földjeit és házeit elöntötte.

a Hevesi-telep pedig teljesen víz alatt van.

A Velence-parton lévő Auróra-étegyház teleptől 100 lépésnyire van már a Körös vize, az áradás egyre tart s a Velence-parton

három házat összerombolt a víz.

A veszélyeztetett területeket mindenhol rendőrség és katonaság őrzi, ki vannak vezényelve a mentők is. Az áradás már eddig is jelentékeny károkat okozott.

A megye a hibás a Pece áradásáért

Dr Bucico Coriolan polgármester, miután több ízben meglátogatta a veszélyeztetett vidéket, tapasztalatairól a következőket mondta munkatársunknak:

— Ezek a jórészt engedély nélkül épített hatósági gondoskodás nélkül való házikók Nagyvárad szélén, már több ízben kerültek hasonló veszélybe és a tűrhetetlen helyzetben okvetlenül segíteni kell. Csak hogy ennek a területnek a rendezése a megyére tartozna, éppen ezért kontaktus keresek a megyével az elvégzésre váró munkálatok végett. A Pece által felidezett helyzet momentán különben, tapasztalatom szerint, nem rejti veszélyt magában s remélhető, hogy a kiáradt víz, mely utat keres magának, rövidesen lefolyást talál.

Köszöggly József főmérnök az áradásról a következőket mondotta:

— A Pece vízfolyása Nagyvárad város területén szabályozva van, de a felső vízfolyás, mely a megye területén halad át, teljesen rendezetlen. Sőt el is van romba, mert a malomárkokba vezették fel, amely megduzzadva jut s az anyameder egészen be van iszaposodva. Áradatkor ez a malomárkok nem mutatkozik elégségesnek és túlszordulva, a Belényes-vaskőhi vasúti gát mentén lezuhan s elárasztja a közlekedést és a szállósi-úton keresztül csapva halad le Nagyvárad felé. A hídrol hiábavaló így a szabályozás, mert a víztömeg azt megkerüli és

a mai áldatlan állapot évenként megismétlődik. En meg a béke idején tettem előterjesztést a kérdésnek olyképp való megoldására, hogy csináljunk egy földalatti csatornát, mely a Pece vizét földalatti csatornába a Körösbe vezetné. Ez a munkálat ma körülbelül egy millióba kerülne. Az a baj, hogy a felsőszabályozás a megyéhez tartozik s így hanyagolódik el megoldatásul a szabályozás.

A szállósi árvíz

Munkatársunk hirt jött Pécesszállósnál is.

Szállósnál átgázolhatatlan, másfél méteres víz borít egy lejtős utcakörköt.

A kiszögelések azonban szerencsére olyanok, hogy a víz nem fér a házak közelébe.

A Körös pusztításai Élesden

Biharvármegye különböző pontjairól, ahol a Körös folyik, szintén árvízveszedelmeket jelentenek. Ahol alacsonyabb a parttal, ott a szántóföldeket is elöntötte. Élesden — mint onnan telefonálják — komoly bajokat hozott a kiáradt folyó. A községet és a vasútállomást összekötő hidat elsodorta a víz és most a legforgalmasabb közlekedés elakadt. Élesd község lakossága nem tudja megközelíteni az állomást és természetesen az állomásról nem tudnak a községbe jutni az emberek.

A nagyváradi nyomdászok Gutenberg Otthonának felavatása

Vasárnap délelőtt avatták fel a váradi nyomdászok új Otthonukat. Városi nyomdászágát dícséret illeti meg azért a kitaró és szíves munkáért, amellyel létrehozta a Gutenberg Otthont. A tiszta és csinos helyiségben most már valóra válik a derék nyomdászaink álma: a szakfejlesztő tanfolyamok rendezése, nyelvkurzusok megátartása, a műkedvelés fejlesztése, és az énekek, valamint minden kulturális célt szolgáló eseménynek ápolása. A felavatási ünnepség d. e. 11 órakor kezdődött, melyen az összes szakmák képviseltették magukat. Hübschenberger elnök megnyitja a Gutenberg Dalkör „Zászlóbontás” c. gyönyörű dalt énekelte el, majd Schinger Márton méltatta az Otthont létrejöttét, a szaktanács nevében dr. Rozvány üdvözölte az új otthont. Visszapillantást vetett a régi nyomdászatra és párhuzamot vont az akkori és a mai fejlődés között. Kívánta, hogy a munkáskultúra kimagasló csarnoka legyen az új Gutenberg Otthon. Utána Czeller vasas párttitkár tartott megkapó üdvözlő beszédet, majd az összes szakmák képviselői adták át testvéri üdvözlőlevelet az új nyomdász otthonnak, mely után a „Mi dalunk” című dalt frappánsan énekelte el a Gutenberg Dalkör. Mindkét dalt Laszcsik Ernő precízzen vezette le. Az új otthon Vlahuta (Szt. János) u. 29. alatt már vasárnap meg is nyílt.

Hamis ezerfrankosokat gyártott Hágában egy magyar fascista társaság

Budapestről jelentik: Egy Hágából érkezett félhivatalos távirat közli, hogy az ottani rendőrség három előkelő magyar urat fogott el, mert azok hamis ezerfrankosokat akartak forgalomba hozni. Lakásukon a rendőrség házkutatást tartott és tízezer frank értékű hamis bankjegyet talált. Az elfogott pénzhamisítók azt vallották, hogy egy magyar fascista egyesület tagjai. A nagymennyiségű frank forgalomba hozatalát azért határozták el, hogy a frank értékének csökkenésével magyar hazafias célt teljesítsenek. Az elfogott pénzhamisítók: Jankovics Arisztid 49 éves magyar vezérkari ezredes, Marsovszky György és Mankovics György hírlapíró.

A hágai pénzhamisítási botrányt fokozza magyar szempontból az, hogy az egyik lefoglaltatott, Marsovszky György Gömbös közvetlen környezetéhez tartozott. Nemrégiben még magántitkára volt Gömbösnek,

majd később a Gömböshöz tartozó segélyes alakulatok irányításával bízott.

Jankovics vezérkari ezredes a 1. alatt kiváló katona volt, akiről egyik pesti lap riportere Lukács Géza a cséribb válaszokat kapta. Viszont Lukács báró arra a kérdésre, hogy vajon tartja-e, hogy Jankovics képes lenne a terhére rótt büncselekmény követésére, lakonikusan ezt felelte: A ság semmi sem lehetetlen.

HEYMAN-SZINKÖR

Sorsdöntő perce

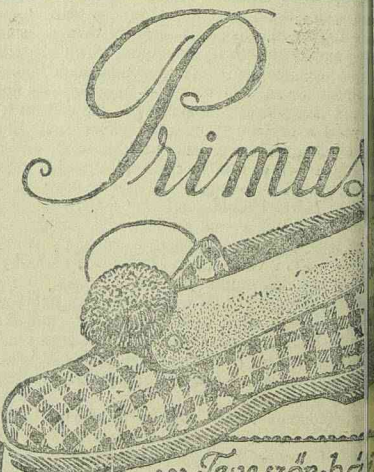
Egy árva leány tragédiája.
Szentimentális életkép 7 nagy felvonással.
Monty a kacsavadász 3 felv. vígj. Jón: A megvetett nők!

Legszebb karácsonyi ajándék

30.000 lei kaució

rendelkező kereskedelmi utazónak, leg alább más cikkekben is utazik, megéltést nyújt papírszakma. Cim a kiadó

...Tűzszóró-ház...
cipők, minden kivitelben...
finomabb minőségben...
és puha anyagból...
bőrtalppal legokosbban...
kaphatók DERBY...
expozícióban.

- I. Bul. Reg. Ferd. 2. (Bazárépület)
- II. Str. Avram Iancu (Kossuth-terület)
- III. Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)

Saját gyártmányú férfi-kalapok
legújabb formában, óriási választékban, eredeti gyári árban

HELLER & DEUTSCH

Str. Nicolae Iorga 21. — Gyár: Bv-dul Regie Ferdinand 20.

Férfi és női kalapokat legújabb formára alakítunk. Jó minőségű keménykalapok 250 és 300 leles árban.

Informatív szolgálatot tesztelték a magyar kommunisták

Budapestről jelentik: A tegnap letartóztatott propagandistákról a rendőrgéppel állapította, hogy annak egyik vezetője Kulcsár Lipót, aki eredetileg bűnügyi tisztviselő volt, csak nemrégiben Budapestben feleségével, Pollák Elénnyel együtt. A házaspár újságíróként szerepelt a magyar fővárosban és egyes hírlapok magyar közállapotokra vonatkozóan felvilágosításokat igyekezett be-

szerezni. A János négytagú miniszteri tanácsban az elcsatolt területeken a Jugoszláviában, de különösen a szovjet megbízásból a magyar propagandát folytatott, amit terjesztés jellemez. A rendőrség a Magyarországon a pályaudvaron akkor fogta meg őket, hogy a kimerítő jelentéssel igyekezett, az ottani szovjet követ-

rendőrség megállapította, hogy valójában letartóztatott eddig csupán információs szolgálatokat tesztelték a szovjet-propaganda terjesztéssel nem foglalkozó

Kedvezmények állami adó fizetésénél

A kereskedők és iparosok, akiknek évi 200.000 lejt nem halad meg, az 1 százalékos adónál átlánykedvezményben részesülnek, a 3 százalékos luxusadónál is az állam bruttó forgalma a 200.000 lejt nem haladja meg. Ez a kedvezmény jelentékeny előny, és regisztráció, nincs ellenőrzés, nem kell a pénztáránál havonta. A pénztárasság most felhívja a kedvezményre jogosultakat, hogy kérvényeiket január hó elejéig adománnyal a kedvezménytől elesnek.

A kedvezményes iver megérkeztek a három alkalommal kaphatók. Január harmadikától kezdve a vállalatok elfogadják a bevételeket egészen január 31-ig. A részvénytársaságok csak május 1-ig adnak a mérleget a bevételek beszámoltatni. A különösen arra figyelmeztetünk, hogy a vállalatok tehető kiadásokat a terheket hiteles okokkal igazolja, mert utólag nem teheti.

Repes válogott virágok

Virágunkak legjobb kivitelben és legolcsóbb árban
Szabó Béla
virágüzletében — Sas-palota.

OLCSÓ CIPŐK

Női macasszaru bőrcipő	375 Lejtől
Férfi bőrcipő	360 Lejtől
Férfi bőrcipő	480 Lejtől
Gyermekecipő	120 Lejtől

csak pár napig a cipészek szövelkezelésén

Adressz: General Mosoiu (volt Kert-utca) 4 szám a.

UJDONSÁGOK

* Szigligeti Társaság küldöttsége a tanács előtt a színház érdekében. A Magyar Párt tanácskozásai után, melyről lapunk más helyén számolunk be, a Szigligeti Társaság is magáévá tette az egyetlen kultúrcentrumnak, a nagyváradi színháznak válságos ügyét. Tegnap délelőtt a Társaság nevében megjelent dr. Bucico Coriolan polgármester előtt Kocsán János alelnök, Peredy György főtitkár, dr. Czeglédy Miklós ügyész és dr. Kovács Gusztáv. Kérték, hogy a tanács a legmesszebbmenő támogatásban részesítse a színházat. Kérték, hogy a fűtés és világítás díjaiban önköltségi árakat számítsanak fel, illetve a világítás díjtalan legyen, továbbá, hogy a színházat csak miniszteri engedéllyel ellátott propaganda társulatok vehessék igénybe, hogy ne történhessenek meg az, ami nemrégiben több ízben is megtörtént, hogy gyenge társulatok jöttek, akik nem kultúrát hoztak, vagy pedig bejelentkeztek, de el sem jöttek úgy, hogy sem a magyar, sem a román színház nem játszhatott. Kérték, hogy a propaganda-társulat működése alkalmával ne töltsék el, hogy Gróf László társulata is játszhasson a Kath. Körben, vagy a Heyman-zinkóban. Végül, hogy műkedvelők, iskolásgyermekek részére a színházat ne adják ki, ne vegyék el, mert ez különben is szerződés ellenes. A ki-küldötték mindezeket a nyilatkozatokat írásban is a Gróf László kéréséhez csatoltan. Azután felkeresték a tanács tagjait, akik a polgármesterrel együtt a legnagyobb megértéssel fogadták a kérést és a holnapi tanácsülésen fogják azt tárgyalás alá venni.

* Kolozsvár—Nagyvárad között megszakadt a telefonösszeköttetés. A Nagyvárad—Kolozsvár közötti telefonforgalom tegnap teljesen megszakadt. A két várost öt telefonvonal köti össze. Az árvizek következtében több telefonpóznát kidőlt és így egy vonal sem volt használható. Ez az oka annak, hogy a Nagyvárad mai számának bukaresti hírszolgálatát nem lehetett olyan gazdag, mint az szokott lenni. Ertesztésünk szerint a vonalak helyreállítási munkáját megkezdtek és remélhető, hogy szerdára a normális telefonforgalom helyreáll.

* A lipcei vásár sportpalotája. Az 1926-iki lipcei tavaszi vásár alkalmával a Tröndlringen levő Ring-Messhaus-t nagyszabású módon rendezik be úgy, hogy 13 ezer négyzetméter felülettel a legnagyobb lipcei belvárosi vásárpalota lesz. Ez a palota első sorban, mint sport-mintavásár, sportcikkeket fog felölelni, amely eddig a Mey & Edlich-Haus-ban volt. Ezáltal beteljesítést nyert a német sportcikk-gyárosok birodalmi szövetségének az a kívánsága, hogy az összes sportipari termékek számára saját nagy, modern mintavásárházat teremtsenek. A sportszakmával kapcsolatosan az új mintavásár-palotában a német sportcikk-gyárosok szövetségének bejegyzésével a játékipar és rokonszakma cégei is elhelyezkedést nyernek, mert a vevők kényelme érdekében a kettőnek összefoglalása kívánatosnak mutatkozott. Különösen a játékaruk és karácsony-diszító ipar termékei kerülnek ide, amelyek eddig az Altes Teater vásárpalotában voltak elhelyezve.

* A Protestáns Játékony Egyesület vasárnap délután tartja negyedik tea-délutánját a Palace (Pannónia) téli kertjében. A tea-délután pontosan 5 órakor kezdődik s minden látogató a megvárandó jegy ellenében egy csésze teát süteménnyel együtt fog kapni. A tea-délután iránt a város közönségének minden rétegében, főleg pedig a protestáns közönség között, már is nagy az érdeklődés.

* A Biharmegyei Gazdasági Egyesület tisztújítása. Kaptuk a következő sorokat: Folyó hó 22-én megjelent b. lapjukban egyesületünk újjászervezéséről szóló cikkükben tervedből közlik, hogy tiszteletbeli tagul Ghica herceget megválasztottuk. Kérjük annak helyesbítését és pedig úgy, hogy egyesületünk közgyűlése két alelnököt választott meg egyhangulag és pedig Ghica György herceget és k. Ruffy Pált, egyesületünk régi értékes tagjait. Teljes tisztelettel: Reuniunea Agrara din judetul Bihor.

* Karácsonyra, Szilveszterre tortákat, parafákat Schwimmernél rendeljen.

* Leányzsur karácsony másodnapján. Az izr. nőegylet által tervbe volt és nagy érdeklődéssel várt leányzsur f. hó 26-án, szombaton délután 5 órai kezdettel tartják meg a Royal-büfében, mely alkalommal a nőegylet összes tagjait szívesen látják. Háziasszonyok lesznek: Arató Klári, Beck Magda, Beck nővérek, Beck Anci és Sári, Beck Manci, Benedek Magda, Bleyer Ella és Boros Magda, Blum Margit, Büchler Annus, Darvas Ica, Deutsch Rózi, Ehrenfeld Olga, Fischer Dalma, Grünwald Nusi, Gerő Margó, Halász Kató és Agi, Herschkovits Dódi, Jakobi Lili, Kálmán Zsuzsa, Láng Manci, Lengyel Klári, Munk Lili és Kató, Mihály Agi, Moskovits Lili, Niszel Blanka, Osváth nővérek, Pásztor Klára, Rosenberg Manci és Lola, Rác Agi, Reisinger Annus, Rosenbaum Erzsike, Robitsek nővérek, Radó Böske, Strasser Lili, Székely Panni, Schulhof Böske, Salamon nővérek, Schwartz Rózi, Ullmann Mady és Hanna, Ujvári Margit, Ullmann René, Vadász Böske, Vajda Klári, Vidor Edit, Waldmann nővérek, Weinberger Ilonka, Weisz Anni, Weisz R. Magda és Böske, Waldmann Nusi.

* Reuniunea Femeilor romane din Oradea si jur a doua zi de Craciun seara la ora 8 si 50 aranjeaza un ceai urmat de dans in salele Cercului-militare civil, la care On public roman pe aceasta cale este invitat. Avand in vedere satorile On. Doamne romane sunt rugate sa aduca de asta data prajituri. Comitetul Aranjator.

* Elzárták a fahidat. A főmérnöki hivatal tegnap délután a közönség elől lezáratta a Plednei (Timár)-utcat és Vlahuta (Szent János)-utcat összekötő úgynévezett garasos fahidat, mert az árvíz a hid két jégtörőjét az éjjel kitörte, elvitte és a hid lábait földdeli már. A hid bejáratát rendőrök őrzik és senkit sem engednek keresztül.

* A Gyermekbarát Egylet teadélutánja. A Gyermekbarát Egylet ma, azaz szerdán délután 5 órakor a Royal-büfé helyiségeiben táncos teadélutánt rendez.

* Választás a pozsonyi ortodox zsidó hitközségben. Pozsonyból jelentik: A legutóbbi pozsonyi orth. zsidó hitközségi választásánál a mizrachisták listájára óriási szavazatbővítéssel került ki. Hitközségi elnök: Krausz Dávid. Alelnökök: Stahler Henrick és Neumann Simon. Templom-gondnokok: Engel Izidor és Fleischmann Izrael lettek.

* Posta Sándort kizárták a magyar vívósövetségből. Budapestről jelentik: A vívósövetség legújabb bizottsága Pallavicini György elnökletével kimondotta, hogy Posta Sándor olimpiai világ bajnok nem tekinthető amatőrnek. A határozat oka az, hogy Posta Sándor Fodor Károly vívómestertel szerződést kötött, melynek értelmében hatvan millió kamat nélküli kölcsönért arra kötelezi magát, hogy lép a MAFC-ból és lép a Fodorék által megszervezendő vívóklubba. Hetenként két-három órát dolgozik Fodor vívótermében és minden vívói tudását a Fodor vívóiskola reklámjának állítja szolgálatába. Ebben az ügyben Posta Sándor is nyilatkozott, melyben elismeri ugyan, hogy a szerződést aláírta, de kijelenti azt is, hogy azt magára nézve nem tartja kötelezőnek. Viszont Fodor Károly is kijelenti, hogy Posta Sándor önálló vívóoktatással nem foglalkozott.

* Finom teasütemény és karácsonyi cukorkák Schwimmernél a legolcsóbbak.

Élelmiszer a Hófehérke-áruházban

Sas-palota. Legfinomabb kötött áruk rendkívül olcsón vásárolhatók

* **Keztyüs János nyilatkozata.** Kaptuk a következő sorokat: Igen tisztelt Szerkesztő ur! B. lapjának mai számában „Vasárnap délután kigyulladt a Keztyüs-villa” cím alatt cikkében, téves kifejezések foglaltatnak, melyet megcáfolni kérek; mivel nem való az, hogy villámban több ízben tartottak tűzvizsgálatot és tűzveszélyesnek nyilvánították a villát, sőt még az utcai házamat is. A rendes tavaszi szemlén kívül, mely minden háznál megtörténik minden évben, más szemle nem is volt nálam, sőt villámnál, lévén az szőlőterület, még az sem volt. Villám ezelőtt 18 évvel épült a városi szabályrendeletnek megfelelően, rendes városi engedéllyel és sem a házamban, sem a villámban soha tűz elő nem fordult; de talán megengedik azt, hogy 18 évi használat után és különösen a kémény-szoprónak durva kezelése mellett, a kéménynek is baja eshetik, melyet nem vesz észre maga a kéményseprő sem, nemhogy a tulajdonos venné észre, aki ott sem lakik, mint én. Bizonyosság az a 18 év, hogy az építés szakszerű volt, különben a tetőzet mindenütt fából van és a kémények azon mennek keresztül, tehát megeshetnek, amint ezer és ezer esetben megeshet már és meg fog esni, hogy a kéményről gyulladt ki a tetőzet, különösen olyan erős fűtés mellett, mint a mostani szigorú hideg télben kívánatos. Tisztelettel: Keztyüs János.

* **Chanuka-ünnepély Szalontán.** Alig három hónapja, hogy elölgatta a szalontát hitközség új forrabbja, dr. Nébel Avram állását, e rövid idő alatt megnyerte az egész hitközség szeretetét. Nagy ambícióval, fiatalos erővel fogott az ifjúság neveléséhez és ennek első eredménye volt az, hogy három hónap működése után már folyó hó 15-én egy minden tekintetben kifogástalan, művészi Chanuka-ünnepélyt rendezett növendékeivel. Az ünnepély este 7 órakor kezdődött az Imnul Regal-lal. 1. Prologus gyanánt dr. Patai L-nak „Jeremiás próféta levele a babyloni számzáróttekhez” című költeményét szavalta Grosz Imre megértéssel. 2. 101. zsoltár: énekelte az ifjúsági énekkar. 3. Gyertyagyújtás szertartása, végezte: dr. Nébel A. forábbi az ifjúsági énekkar és zenekar kísérése mellett. 4. Ünnepi beszédet tartott: dr. Nébel forábbi. 5. „Anyukám, miért nem gyújtasz pöntek este gyertyát”, irta: Neuman Vilmos, Mezei Nusi szavalta kedvesen. 6. „Eljőszök-e?”, irta: dr. Patai, Weisz Annus szavalta tetszéssel. 7. „A Menorah”, irta: dr. Patai, szavalta: Rauch Imre átérzéssel. 8. „Az utolsó főpap”, Frankl-Major szimfonikus költeményét, mint melodramát előadták: Szilas Pannik, Ellmann István és Ellmann József nagyhatással. 9. Héber dalok, énekelte Kemény Ilus alt-énekesnő igazi művészi ráteremtéssel. 10. Új lángok gyulladnak, irta: dr. Pap Jzák, drámai kép: igen ügyesen és kedvesen adták elő Rosenberg Lili, Székely Kátó, Sachs Irén, Braun Evi, Rubin Vali, Klein Laura, Faragó Eva, Gerő Kátó és Adler Anna 9 kislány. 11. Záróénekek. Külön meg kell említenünk Tardos Magda és Fischbein Ellát, kik művészi zongorajátékkal segítettek elő az ének- és a zenekar nagyszerű teljesítményét. Önálló programzámot jelentett dr. Glück Aron ügyvédnek, a hitközség egyik fiatal lelkes tagjának nívós s szellemes konferénsza, amellyel minden számat bevezetett.

Brillians és gyémánt ékszerek
nagyon olcsón URÁN-
nál, Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-u.) 8

Háziasszonyok!
Teadélutánokra!
Eredeti holland papírszalvétát
vesznek 20-féle mintában.
Mégay & László
papirkereskedésben. Telefon 6-23.

Karácsonyi és újévi ünnepekre!!

ha hentes és élelmiszer szükségletét a legolcsóbb
áron akarja beszerezni, keresse fel
Tóth Sándor hentes és csemege
árú üzletet
Str. General Hoiban (volt Széles-utca) 46. szám alatt
Ciorogarii (Uri) és Braşiaju (Szaniszló)-utcaival szemben
Nyulatokat és vadféléket napi árban vesznek —
Mindennemű húsűstölést jutányos áron elvállalok.

* **20 leibe kerül egy katalógus a városi képzőművészek kiállításán, mellyel 20.000 lei értékű nyereségre játszik.**

* **Arusítják már a Kath. Növendő jegyeit.** Karácsony másnapján, szombaton tartja a Kath. Növendő Egyesület egyetlen, magas nivóju műsorral egybekötött táncestélyt abban a reményben, hogy a város közönsége telekezeti különbség nélkül megjelenésével elősegíti az egyesület nemes célját. A kiváló műsor után tánc és büffe. Jegyeket a Hegedüs Hirapiroda árusít csütörtök estig, azontúl az ünnep másnapján d. u. 5 óráig a Kath. Kór nagytermében és este a pénztárnál. Azon jószívű hölgyek, akik a nemes célhoz büffe-adománnyal járulnak hozzá, kéretnek azokat 26-án a Kath. Kór nagytermébe felküldeni d. e. 10 óráig kezdve lesz az átvétel. Teljes műsort holnap számunkban.

Gyermek kabaré előadás

csütörtök délután a Heymann színházban
körben gyermek és felnőttek részére olcsó helyekkel.

* **A Pro-Palesztina Liga alakuló közgyűlése.** Vasárnap, december hó 27-én tartja alakuló közgyűlést a Pro-Palesztina Liga. Az alakuló közgyűlés előkészületi munkálatait egy szűkebb körű bizottság végzi nagy szorgalommal. A bizottság munkájában részt vesznek dr. M. Geiszt Renée, Katz Rudolíné, dr. Weimann Jenőné és dr. Winkler Mórné. Az előkészítő bizottságnak sikerült megnyernie egy előadás megtartására Winkler Janka urhölgyet, a kolozsvári Tarbut gymnasium igazgatóját, aki nemrég tört vissza palesztinai kirándulásáról. A kolozsvári központot dr. Szónyi Ióttikár fogja képviselni. A Pro-Palesztina Liga előkészítő bizottsága módot akar nyújtani minden zsidó asszonynak, hogy a Liga tagja legyen, e célból ezúton is ismerteti a Pro-Palesztina Liga programját és céljait.

* **Minden kiállító művésznek egy-egy műve kerül kiárusításra a városi képzőművészek kiállításán, melyre mindenki játszik, ki a kiállítás katalógusát megveszi.**

* **Societatea Asigurarea Romaneasca din Bucuristi Bihar-, Szilagy- és Máramarosmegyék számára létesítendő nagyváradi fiókja számára keres felügyelőket és akvizitőröket fix fizetés és jutalék mellett, akik megfelelő anyagi és erkölcsi garanciával rendelkeznek. Pályázók forduljanak C. Toporan inspektorhoz Decebal (Vitéz)-utca 28., délelőtt 12—3-ig és este 7—8-ig.**

* **Mészáros üzletkés zárójára.** Tekintettel a közbejövő karácsonyi ünnepekre, felkérjük városunk polgárságát, hogy husszükségletét a csütörtöki nap folyamán eszközölje, mert úgy, mint más üzletek, a mészárszékek is csak vasárnap lesznek nyitva, akkor is csak a törvényben előírt korlátozott időben. Tisztelettel a Husipari Szindikátus Elnöksége.

Korcsolyák legolcsóbban Kun vaskereskedőnél
Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-utca) 3.

* **Barát, Irimie, Kara, Macalik, Mikes és Tiber egy-egy értékes műve kerül sorosításra a Heyman-kerti kiállításán, melyre 20 leies katalógussal játszik.**

* **Gyilkosság Aradon.** Aradról jelentik: Tegnap reggel Foru-utcan, a város külső részén, a Száraz-erdő alján meggyilkolva találták Czinkoczky Márton 55 éves szennyvíztelepi felügyelőt. A gyilkos áldozatát fején, mellén s karján összeszurkálta, aztán megfojtotta. A gyilkosságot valószínűleg bosszu vezette, mert a tettes áldozatát nem rabolta ki. A rendőrség letartóztatta Horváth György foglalkozás nélküli egyént, akit a magyar hatóságok egy kunágotai gyilkosság miatt rég köröznek.

* **Karácsonyi ajándékoknak alkalmas kazetták, parfümök, kölni-vizek, szappanok legolcsóbban Kaphatók Farkas István Apolló-drogériájában.**

* **Tűzhalmozott pipero-szappan és szilvete-met feltűnő olcsón árusítom.** Kérem, tekintse meg a kirakatok árakat. Farkas István, Apolló-drogéria.

* **Megiagyott, széltől, hidegtől sódótt kezeket 3 nap alatt hóhéher szolja a Liscron közfinanszto, István Apolló-drogéria.**

* **Nagy karácsonyi perzsaszőnyeg kiállítás Székelynél, Pictor Grigorescu (ros)-utca.** Eladásra kerülnek gyönyörű mintájú selyem- és gyapjúk. Kedvező fizetési feltételek megkérdezésre.

* **Okvetlen nézze meg az Anguária világvárosi kirakatait.**

* **Higiénikus orvosi háskötő, házi használatra, gyomor-, vese-, és csuszamlások, sérv és operációk delhetők Kovács Sándorné specializációs-telep.**

Olcsó karácsonyi játék a DOR-ban. Calca Reg. Ferdin

* **Az Orlov gyűnyörű operettje a Hegedüs Hirapirodában.**

* **Legjobb telefonkészülék! villanmanometer raktárról.** Házi telefon szerelést, minden fémipari és esztétikai vitásokat igen szolid áron vállal Rai nechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 51

Ha hármít gyorsan és előnyösen eladja bizományba Sternberghez, Reg.

Biztos kényelmes megélhetést elsőrendűen bevezetett
szőlőművelési üzlet
miatt eladó avagy egy társ keresetkelt. Cím Hegedüs Hir

December

26

Szombat

U TAZOK ESTÉI
estélyi c
WEISZ J.

kizárólagos női áruházban

Nic. Iorga (Zöldfa)

Nagyságos Asszony

ha férjét és
gyermekét

Uram!

ha feleségét és családját

karácsonyi

értékes, szép ajándékok
akarja meglepni, úgy
fáradjon be

Kálmán Sándor

ékszerészhez, **Ferdinand király-ut 33**
ahol a legszebb és leg-
izlésebb ékszereket szol-
lid és olcsó árban vásárol-
hatja. Kérem győződjön
erről személyesen meg.

Lépe diós- és mákospatkó minden éven megrendelhető Schwimnérnél, Bt. (Szaniszló)-utca sarok.

Akados. A nagysötétági nővéreknek Ignác 50 leit adott, Matolay Rózi 50 leit, N. N. 50 leit.

barcendek karácsony saisonra mélyen szállítva Leitner Márton Rt.-nél.

ésó kották a Hegedüs Hirlapirodában kapható.

ésó mesékonyvek a Hegedüs Hirlapirodában kapható.

abgepast szönyvek minden kivételben nagy vásztelekben Leitner Márton Rt.-nél.

en kap továbbra is koldot, ha 100 Lei

at vásárol! Morovitz nagy karácsonyi cukorka és fadisz-vásárán

Tr. Teatrului (Szinház-utca).

női kabátokban legolcsóbb árak.

deli" áruház

lahuta (volt Szent János-utca) 6 szám alatt.

ntatványok!

Uzleti könyvek!

Irodai berendezések

Mégay & László

hereskedésben. Strada Avram

(Kossuth-utca) 2. Telefon 6-23

TOZSDE

rich, december 22. (Zárlat.) Berlin

Newyork 518, London 2510, Paris 1915,

2089, Prága 1534, Budapest 72 és fél,

918 fél, Bukarest 240, Wien 7295.

aresti tőzsdézárát nem érkezett.

dapest, december 22. A budapesti

tőzsde zárlatai: Buza 390, egyéb 387,

lakarmányárpa 260, sórápa 320, köles

260, tengeri 180, korpa 180.

szinház

Orlov. Szerdán este és karácsony első

pénteken este kerül színpadra az Orlov, a

megdiadamasabb operett-szálogere. Ez a ká-

piálításu operett minden előadásán bámu-

d a közönséget, egészen természetes tehát,

szerdai és csütörtöki előadásán is zsololt

gyönyörködni az Orlov gyönyörű jelenetei-

mekben ismét felvonulnak a nyíló elő-

Heyman-szinkör heti műsora:

Előadások kezdete hétköznap 5, 7 és 9 órakor.

Vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Elővételi pénztár délelőtt 10 órától 1 óráig.

December 23., szerda: „Sorsdöntő per-

cek", egy árva regénye. Szentimentális élet-

kép 7 nagy felvonásban; „Monty a kacsav-

adás", vigjáték 3 felvonásban.

December 24., csütörtök: Délután fél 4

órákor gyermekbarát előadás olcsó hely-

árakkal: Patt és Pataschon-nal.

— Könyvcső anyákkal és szepegő

gyermekkel teli ház nézte végig tegnap

este a kis árva-csány megható tragédiáját,

amit az Igazgatóság csak nagy áldozatok

árán tudott megszerezni az ünnepekre. Ez a

Heyman-szinkör karácsonyi ajándéka. Aki-

ket a szent napok előkészületei távoltarta-

nak a pazar kiállítású Mattyasovszki és

Kürti Ilona és Olaf Fjord képeit kapják aján-

dékba a „Megvetett nők" filmmel, a kará-

csónyi ünnepeken.

NYILTTÉR

Rampacsekné

női divatszalonját Reg.

Ferd. (Rákóczi-ut) 39 alá

az udvarba helyezte át.

Menyasszonyi kellékekre vásznak, chiffonok, batistok

legmegbízhatóbb minőségben Leitner Márton Rt.-nél

MOZI

APOLLO-MOZGOSZÍNHÁZ

HETI MŰSORA:

Péntek, szombat, vasárnap: Gyermek-

matiné, 3 szenzációs Patt és Pataschon-kép.

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő, kedd:

„A bagdadi tolvaj", keleti regé 10 hosszú fel-

vonásban.

Szerda: „A cirkusz gyermekei", 7 felv.

drama. A 9 órai előadásra a 7 órai előadás,

az 5 és 7 órai előadásra a 3 órai előadás

helyárai érvényesek.

— Egy szerencsétlen elcsábított leány

történetét, ki csábítóitól teljesen elhagyat-

va egy vándorcirkuszban éli szomorú, vi-

sontagságos életét: tárja elénk az Apolló

popmási filmdramája „A cirkusz gyermekei",

mely ma és holnap, szerdán kerül még színp-

ra, a karácsonyi kedvezményes helyárai

mellett. A filmen nagyszerű cirkuszi mutat-

ványok vonulnak fel és megható jelenetek

— Az Apolló is részt vesz Regman pre-

fektus nagy segély-akcióiban. Az Apolló

igazgatósága is bekapcsolódott abba a ne-

mes, jótékony célú segély-akcióba, amelyet

dr. Regman Miklós prefektus indított. Az

Apolló csütörtök délutáni egyetlen előadásá-

nak teljes jövedelmét az akciónak juttatja.

Csütörtök délután „A cirkusz gyermekei"

című szenzációs társadalmi dráma kerül

színpadra.

— Ma utoljára látható a Dorian-filmszín-

házban a „Kávéház a bukott angyalokhoz"

című nagyszerű film, melynek főszerepét Ri-

cardo Cortez alakítja. Ezen kívül színpadra

kerül „London Westend" című 1 felvonásos

film. Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdőd-

nek. Leszállított helyárai! — Jön: „Sher-

lock Holmes három kalandja" Conan Doyle

regénye.

Olcsó tűzifa!

Sikerült egy nagyobb tétel cser és tölgy hasáb tűzifát beszerez-nünk, mely házhoz szállítva hasábos állapotban, köbméterben, súlyban v. aprított állapotban megrendelhető a Népszövegségi Hangleve-irodájában, Károlyi herceg (Szilágyi D.) utca 5. szám, — Katholikus Mór.

Olcsó árak! Ritka alkalom!

Karácsonyi ocasio

Üzletátlakítás miatt az összes kisebb olcsó dísz tárgyakat

minden elfogadható árrban elárulítom

STERNBERG

Bul. Reg. Ferdinand 14

Pályázati hirdetmény.

A krasznai (Szilágymegye Crasna Jud. Salaj) róm. kath. iskolaszék kántor-tanítói állásra, amely 1926. január 15-ikén lenne elfoglalandó, pályázatot hirdet. Javaldalmazás: 1800 leu havi fizetés, kettő szoba, konyha, kamarából álló lakás, félhold kerü, kettő hold szántóföld, urbéri legelő és erdő illemények, amelyből utóbbi 6 méter tűz fa járandóságnak felel meg. Pályázatok 1926. jan. 10-ig nyújtan-dók be a krasznai róm. kath. plebánia hivatalhoz, amely napon pályázók ének-és orgonaprába céljából személyesen kö-telesek megjelenni. Csak azon egyének pályázhatnak, kik tanítói oklevéllel ren-delkeznek és a vonatkozó vizsgát az ál-lam nyelvén sikerrel letették. Rátapasá-got kiszolgáltak előnyben részesülnek. Kraszna, 1925 december 16.

Az iskolaszék megbízásából:

Peszéki Gergely.

lelkész.

A legjobb és legmodernebb

MALOMGÉPEKET

gyártja és raktáron tart, ugymint:

Szabadon lengő szikszitákat

„RADIAL" szikszitákat 1925. típus

„REFORM" dara és darce szikszitákat

Gabonafeldmunkáló és malomgépkeket

új malomokat tervez és berendez

kiváló külföldi szakemberek vezetésével.

Modossy Géza malomosztály

NAGYVARAD, Str. Moldova 29. Telefon 258

Famegmunkálás gépeken a legutányosabb árrban

